

DECIZIE

28 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Svetlana Filincova, Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic, Nina Vascan

examinând recursul declarat de reprezentantul lui Alexandru Rață, avocatul Igor Stratan împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Rață împotriva întreprinderii cu capital străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” societate cu răspundere limitată cu privire la contestarea actului administrativ,

c o n s t a ț ă

La 18 aprilie 2016, Alexandru Rață a depus cerere de chemare în judecată împotriva întreprinderii cu capital străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” societate cu răspundere limitată (denumirea prescurtată ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL) cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii menționează că, la 23 februarie 2016, reprezentanții ÎCS „Gas Natural Fenosa” SRL au întocmit Actul nr. C033549 de depistarea încălcării clauzelor contractuale, conform căruia s-a depistat intervenția în schema de funcționare a echipamentului de măsurare prin întreruperea firului nul de alimentare a contorului.

Consideră actul administrativ contestat ilegal, deoarece el personal nu a efectuat careva intervenții în schema de funcționare a echipamentului de măsurare. Mai mult decât atât, nu a fost prezent în momentul efectuării controlului de către reprezentanții ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL. Astfel, actul a fost întocmit cu încălcarea exigențelor legale. Or, reprezentanții furnizorului nu au solicitat acordul reprezentantului consumatorului, Tatiana Rață pentru inventarierea receptorilor electrice, ci în mod arbitrar, cu încălcarea Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, au indicat în Actul nr. C 033549 din 23 februarie 2016 de depistare a încălcării clauzelor contractuale faptul că accesul nu a fost permis.

Relevă reclamantul că reprezentanții ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL eronat au indicat în Act faptul că el a refuzat să-l semneze. Astfel, textul acestui Act nu conține motivul refuzului consumatorului și nu conține vreo

semnătură a unei alte persoane decât angajații furnizorului, care în mod evident sunt persoane interesate în favoarea furnizorului.

Opinează că, în asemenea circumstanțe, lipsește vinovăția în comiterea faptei incriminate, care este una dintre condițiile principale de atragere la răspundere delictuală civilă și obligarea la repararea prejudiciului cauzat.

Susține reclamantul că, nefiind de acord cu Actul nr. C 033549 din 23 februarie 2016 de depistare a încălcării clauzelor contractuale și Decizia din 29 februarie 2016, a înaintat o cerere prealabilă, înregistrată la 21 martie 2016 sub nr. 11208, prin care a solicitat revocarea acestor acte. Însă, la 08 aprilie 2016, a primit răspuns prin care ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL i-a comunicat că nu au fost reținute temeiuri pentru modificarea deciziei luate asupra Actului nr. C 033549 din 23 februarie 2016 de depistare a încălcării clauzelor contractuale, și i s-a refuzat tacit în anularea actelor contestate.

În drept, reclamantul își întemeiază acțiunea în baza art. 3, 16, 19, 25 și 26 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ și prevederilor pct. 163 și 165 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice.

Solicită admiterea acțiunii, anularea Actului nr. C 033549 din 23 februarie 2016 de depistare a încălcării clauzelor contractuale; anularea Deciziei din 29 februarie 2016, ca fiind ilegale și emise contrar legii; și compensarea din contul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL cheltuielile de judecată.

Judecătoria Strășeni (sediul Central), prin hotărârea din 03 mai 2017 (f.d. 109, 112-115 recto-verso), a admis acțiunea, a anulat Actul nr. C 033 din 23 februarie 2016 de depistare a încălcării clauzelor contractuale și Decizia cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale din 29 februarie 2016 emise de ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, ca fiind ilegale în fond și emise contrar prevederilor legii.

În consolidarea soluției adoptate, prima instanță a invocat dispozițiile pct. 48 lit.g), pct. 52 subpct. 9) și 16), pct. pct. 94, 98, 163, 167, 170 și 172 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârii Agenției Naționale Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010.

Ca circumstanțe care au format poziția instanței asupra soluției adoptate, s-a reținut că, în urma întocmirii actului de control a echipamentului de măsurare pentru consumatorii casnici fireboxul și sigila operatorului de rețea nr. 3533508 a fost demontată, împachetată și sigilată cu sigila nr. 3758298 și anexată la actul indicat. Iar, conform raportului de constatare tehnico-științifică nr.171 din 22 iulie 2016, efectuat la solicitarea ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, sigiliul furnizorului din masă plastică de tip Olimp cu nr. 3533508, NLC 7104969, prezentat la cercetare, după sigilarea primară a fost manipulat prin întreruperea firului metalic, care joacă rolul cablului de control, la unul din orificiile de intrare și introducerea repetată a capătului întrerupt cu fixarea de mai departe cu ajutorul cleiului

Prima instanță a ajuns la concluzia că, constatarea tehnico-științifică a fost efectuată peste cinci luni de la depistarea pretinsei încălcări, la solicitarea operatorului de rețea la alegerea acestuia și în lipsa consumatorului final, ultimul nefiind înștiințat despre data și ora efectuării cercetării indicate prin ce grav au fost încălcate drepturile consumatorului final, motiv din care raportul de constatare tehnico-științifică nr.171 din 22 iulie 2016 a fost declarat inadmisibil, deoarece nu a stat la baza emiterii deciziei contestate, fiind efectuat ulterior.

Astfel, prin prisma pct. 172 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, instanța inferioară a constatat ilegalitatea actului administrativ contestat, or acesta a fost emis în lipsa raportului de constatare tehnico-științifică, care a fost întocmit ulterior emiterii deciziei.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 17 octombrie 2017 (f.d. 154, 155-167), a admis apelul declarat de ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL, a casat integral hotărârea Judecătorei Strășeni din 03 mai 2017 și a emis o nouă hotărâre prin care a respins acțiunea ca neîntemeiată.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a invocat dispozițiile pct. 48 lit. g), pct. 49 lit. a), i) și j), pct. 94, 160, 165, 167, 170 și 172 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârii Agenției Naționale Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010.

Întru fortificarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, controlul echipamentului de măsurare a energiei electrice a fost efectuat în prezența reprezentantului consumatorului Tatiana Rață, care este membru al familiei consumatorului Alexandru Rață. Așa, demontarea sigiliului s-a făcut în prezența Tatiane Rață și a Galinei Șveț, care nu au obiectat nici în act și nici nu au făcut declarații în instanță precum că nu s-a făcut cercetarea vizuală a sigiliilor înainte de demontare.

Totodată, consumatorul Alexandru Rață a refuzat semnarea actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale și să dea explicații, părăsind locul efectuării controlului încă până la finalizarea acestuia. Astfel, a fost imposibil de a înmâna acestuia dovezile pentru expertizare, operatorul de rețea fiind nevoit de a transmite sigiliile în mod unilateral instituției de expertiză.

La fel, prin prisma pct. 48 lit. g) coroborat cu dispozițiile pct. 170 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, instanța inferioară a remarcat că, în speță, nu a fost demontat echipamentul de măsurare, ci doar sigiliul și conectorul deteriorat, unde a avut loc intervenția. Prin urmare, operatorul de rețea poate să-și expertizeze sigiliile și în mod unilateral atunci când ele sunt demontate separat de echipamentul de măsurare.

Mai mult decât atât, s-a stabilit că consumatorul Alexandru Rață a fost invitat la instituția de expertiză pentru efectuarea constatării tehnico-științifice, însă, acesta a refuzat să se prezinte, fapt confirmat prin scrisoarea nr. 0505/48366-20160629 și avizul de recepție a acesteia.

Succesiv, instanța de apel a conchis că pct. 170 și 172 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, nu prescriu obligativitatea existenței unui raport de expertiză pentru luarea deciziei de stabilire a faptului încălcării clauzelor contractuale.

La 15 decembrie 2017, reprezentantul lui Alexandru Rață, avocatul Igor Stratan a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, solicitând casarea integrală a deciziei recurate, cu menținerea hotărârii Judecătorei Strășeni din 03 mai 2017 (f.d. 174-175 recto-verso).

În motivarea recursului invocă interpretarea și aplicarea eronată de către instanța de apel a normalor de drept material, și anume a prevederilor pct. 163, 164 și 165 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice. În acest sens, menționează că Actul de depistarea încălcării clauzelor contractuale nu conține motivul refuzului consumatorului și semnătura acestuia.

Mai mult decât atât, reprezentanții operatorului de rețea nu au solicitat accesul pentru inventarierea receptorilor electrici, ci în mod arbitrar și abuziv au indicat în Actul de depistarea încălcării clauzelor contractuale că accesul nu a fost permis.

Indică reprezentantul recurentului că, în Actul de depistarea încălcării clauzelor contractuale nu a fost specificată modalitatea prin care se manifestă consumul fraudulos și că, nu s-a demonstrat faptul consumului fraudulos de energie electrică.

La fel, opinează că, argumentele intimatului precum că înregistrarea video demonstrează consumul fraudulos de energie electrică urmează a fi apreciate critic, deoarece consumatorul final nu a fost prezent în momentul constatării presupusei încălcări și respectiv la întocmirea Actului de depistarea încălcării clauzelor contractuale.

Sucesiv, consideră că, în speță, urmează a fi apreciat critic și raportul de constatare tehnico-științifică nr. 171 din 22 iulie 2017, deoarece a fost efectuat peste cinci luni de la pretinsa încălcare.

Astfel, conchide că lipsește vinovăția în comiterea faptei incriminate, care este una dintre condițiile principale de atragere la răspundere delictuală civilă și obligarea la repararea prejudiciului cauzat.

Curtea Supremă de Justiție, prin încheierea din 14 februarie 2018, a considerat admisibil recursul declarat de reprezentantul lui Alexandru Rață, avocatul Igor Stratan împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de reprezentantul lui Alexandru Rață, avocatul Igor Stratan urmează a fi admis, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, cu menținerea hotărârii Judecătorei Strășeni din 03 mai 2016, din motivele relevate infra.

În conformitate cu dispozițiile art. 24 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, instanța de contencios administrativ examinează cererea cu participarea reclamantului și pârâtului și/sau a reprezentanților acestora, în condițiile Codului de procedură civilă, cu unele excepții prevăzute de prezenta lege.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Materialele cauzei atestă că, la 23 februarie 2016 reprezentanții ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL au întocmit Actul nr. C 033549 de depistare a încălcării clauzelor contractuale (f.d. 3 recto-verso, 60-61), conform căruia la consumatorul casnic Alexandru Rață s-a depistat intervenția în schema de funcționare a echipamentului de măsurare, prin întreruperea firului nul de alimentare a contorului și folosirea de către consumator a unei fișe în locul firului nul cu ajutorul căreia contorul nu contorizează (înregistrează). La fel, conform acestui Act, verificarea a fost efectuată în prezența consumatorului și filmată cu aparatul foto Canon.

Subsecvent, prin Actul de control a echipamentului de măsurare pentru consumatorii casnici, întocmit de către ÎCS „RED Union Fenosa” SA la 23 februarie 2016, s-a depistat intervenție în schima de funcționare a echipamentului de măsurare, prin întreruperea firului nul de alimentare a contorului folosirea de consumatorul Alexandru Rață a unei faze în care contorul nu înregistrează (f.d. 62).

Cu titlu de consecință, la 29 februarie 2016, furnizorul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL a emis decizia nr. 0505/14775 (f.d. 4, 63) prin care a decis a considera faptele constatate în Actul nr. C 033549 de depistare a încălcării clauzelor contractuale întocmit la 23 februarie 2016, drept încălcare cu efectuarea calculului consumului de energie electrică conform pct. 94 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice.

Astfel, în baza procesului-verbal nr. C 33549 din 23 februarie 2016, furnizorul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL a efectuat recalculare pentru perioada 13 martie 2015 – 23 februarie 2016 pentru energia electrică în cazul încălcării clauzelor contractuale, și la 29 februarie 2016 a emis consumatorului casnic Alexandru Rață factura în sumă de 54 809,72 de lei (f.d. 6, 59, 64).

Ulterior, în urma examinării cererii prealabile a lui Alexandru Rață înregistrată la 21 martie 2016 sub nr.11208, ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL a eliberat la 28 martie 2016 răspunsul cu numărul de ieșire 0505/22511, prin care a comunicat consumatorului că nu au fost reținute temeiuri pentru modificarea deciziei luate asupra Actului nr. C 033549 din 23 februarie 2016 de depistare a încălcării clauzelor contractuale și a facturii luate în baza acestuia în sumă de 54809,72 de lei (f.d. 5).

Verificând legalitatea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție desprinde că din conținutul acesteia nu se certifică în mod clar substanța hotărârii judecătorești, circumstanță care a succedat adoptarea unei soluții cu încălcarea normelor de drept material și procedural, astfel încât partea motivată fiind în contradicție cu dispozitivul pronunțat.

Or, conform prevederilor pct. 48 lit. g) din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției naționale pentru reglementare în energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010, consumatorul final are dreptul să fie prezent la citirea, indicațiilor, la verificarea și la efectuarea constatării tehnico-științifice a echipamentului de măsurare.

În conformitate cu pct. 52 subpct. 9) din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, operatorul de rețea are obligația să efectueze în termen verificarea metrologică periodică a echipamentului de măsurare al consumatorului casnic.

Aderent, pct. 163 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice statuează că, personalul operatorului de rețea nu este în drept să efectueze controlul echipamentului de măsurare în lipsa consumatorului final sau a reprezentantului acestuia. Personalul operatorului de rețea este obligat să examineze vizual integritatea echipamentului de măsurare și sigiliile aplicate fără a le deteriora sau viola. În cazul în care personalul operatorului de rețea depistează că echipamentul de măsurare este deteriorat și/sau că sigiliile sînt violate, el demonstrează încălcările respective consumatorului final. În scopul verificării schemei de conectare a echipamentului de măsurare, după ce a examinat vizual

echipamentul de măsurare și sigiliile aplicate lui, personalul operatorului de rețea este în drept să înlăture sigiliile aplicate de operatorul de rețea. Personalul operatorului de rețea, de asemenea, este în drept să verifice integritatea liniei electrice pe segmentul dintre punctul de delimitare și echipamentul de măsurare. În rezultatul controlului echipamentului de măsurare și al sigiliilor aplicate și după verificarea integrității liniei electrice pe segmentul dintre punctul de delimitare și echipamentul de măsurare, personalul operatorului de rețea este obligat să întocmească un act de control în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte, conform modelului aprobat de Agenție. Actul de control urmează să fie contrasemnat de consumatorul final.

Punctul 165 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice consemnează că, în cazul depistării încălcării de către consumatorul final a clauzelor contractuale care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată, personalul operatorului de rețea este obligat să demonstreze acest fapt consumatorului final și să întocmească actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale în două exemplare, câte unul pentru fiecare parte. Personalul operatorului de rețea indică în act, în mod obligatoriu, modalitatea în care consumatorul final a încălcat clauzele contractuale care au dus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată. Actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale care a condus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a consumului de energie electrică este semnat de personalul operatorului de rețea și de consumatorul final sau de reprezentantul acestuia. În cazul în care consumatorul final sau reprezentantul acestuia refuză să semneze actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale care a condus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a consumului de energie electrică, personalul operatorului de rețea indică în act faptul și motivele refuzului.

La capitolul dat, instanța de recurs apreciază ca fiind incertă constatarea instanței de apel precum că, controlul echipamentului de măsurare a energiei electrice a fost efectuat în prezența reprezentantului consumatorului Rață Tatiana, care este membru al familiei consumatorului Alexandru Rață și care a refuzat semnarea actului de depistare a încălcării clauzelor contractuale.

Or, conținutul Actului nr. C 033549 din 23 februarie 2016 de depistare a încălcării clauzelor contractuale conține constatări contradictorii. Astfel, la rubrica „modalitatea în care consumatorul a încălcat clauzele contractuale care au dus la neînregistrarea sau înregistrarea incompletă a cantității de energie electrică consumată” reprezentanții operatorului au menționat că „verificarea a fost efectuată în prezența consumatorului ...”. Totodată, la rubrica „numele, prenumele și semnătura consumatorului și reprezentantului acestuia” este indicat că Tatiana Rață (soția) și martorul Galina (soacra) au refuzat să semneze.

La caz, remarcabil este faptul că, în speță, consumator casnic final este Alexandru Rață, iar Tatiana Rață, fiind soția acestuia, poate apărea în fața operatorului doar în calitate de reprezentant al consumatorului casnic final. Prin urmare, este incertă poziția reprezentanților operatorului de rețea care, deși menționează că verificarea a fost efectuată în prezența consumatorului, la rubrica „numele, prenumele și semnătura consumatorului sau a reprezentantului acestuia” indică deja numele și prenumele Tatiane Rață, care este reprezentant al consumatorului.

Astfel, având în vedere că, în speță consumator este Alexandru Rață, sintagma conținută în Actul nr. C 033549 din 23 februarie 2016 de depistare a încălcării clauzelor contractuale, precum că „verificarea a fost efectuată în prezența consumatorului ...”, fără a identifica numele și prenumele acestuia, urmează a fi interpretată de instanța de recurs că verificarea a fost efectuată în prezența lui Alexandru Rață.

În această ordine de idei, Colegiul apreciază ca fiind inadmisibil faptul că, deși reprezentanții operatorului de rețea au menționat că verificarea echipamentului de măsurare a fost efectuată în prezența consumatorului, Actul nr. C 033549 din 23 februarie 2016 de depistare a încălcării clauzelor contractuale a fost prezentat spre semnare Tatianeii Rață, care nu este consumator final.

Mai mult decât atât, este notabil faptul că Actul nr. C 033549 din 23 februarie 2016 de depistare a încălcării clauzelor contractuale nu conține motivul refuzului semnării Actului de către reprezentantul consumatorului, Tatiana Rață, iar reprezentanții operatorului de rețea limitându-se la simpla invocare „a refuzat să semneze”.

La acest capitol, instanța de recurs evocă faptul că, în conformitate cu pct. 165 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, ... în cazul în care consumatorul final sau reprezentantul acestuia refuză să semneze actul de depistare a încălcării clauzelor contractuale care a condus la neînregistrarea sau la înregistrarea incompletă a consumului de energie electrică, personalul operatorului de rețea indică în act faptul și motivele refuzului.

Astfel, circumstanța relevată confirmă alegațiile recurentului precum că Actul nr. C 033549 din 23 februarie 2016 de depistare a încălcării clauzelor contractuale a fost întocmit cu încălcarea prevederilor pct. 48 lit. g), pct. 163 și 165 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice.

Succesiv, Colegiul apreciază ca fiind eronată concluzia instanței de apel precum că prima instanță greșit a concluzionat că constatarea tehnico-științifică nr.171 întocmită de către Direcția securitate informațională și a documentelor a întreprinderii de stat „CRIS „Registru” la 22 iulie 2016, a fost efectuată cu derogare de la prevederile pct. 167 și 170 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice și prin urmare, raportul de constatare tehnico-științifică nu poate fi reținut în calitate de probă.

Or, conform pct. 167 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, personalul operatorului de rețea este în drept să demonteze, în prezența consumatorului final, echipamentul de măsurare, pentru ca acesta să fie prezentat la constatare tehnico-științifică, în cazul în care presupune că respectivul echipament de măsurare este deteriorat, că s-a intervenit în echipamentul de măsurare sau că sigiliile aplicate sînt violate. Personalul operatorului de rețea este obligat să întocmească un act de demontare, de modelul stabilit de Agenție, în două exemplare, cîte un exemplar pentru fiecare parte. În actul de demontare se indică, în mod obligatoriu, numărul și indicațiile echipamentului de măsurare, numărul sigiliilor aplicate, precum și motivele demontării. Personalul operatorului de rețea împachetează echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate într-o sacoșă proprie, aplică sigiliul la sacoșă și prezintă echipamentul de măsurare consumatorului final pentru a fi prezentat la constatarea tehnico-științifică, în termen de 15 zile calendaristice. Consumatorul final

nu este în drept să desigileze sacoșa în care a fost plasat echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate. Instituția în care urmează să fie efectuată constatarea tehnico-științifică se alege de către consumatorul final. Înainte de efectuarea constatării tehnico-științifice, consumatorul final este în drept să solicite efectuarea verificării metrologice de expertiză a echipamentului de măsurare, cheltuielile pentru verificarea metrologică de expertiză fiind suportate de către consumatorul final. Furnizorul și operatorul de rețea informează obligatoriu despre acest drept consumatorul final. În acest caz consumatorul final prezintă echipamentul de măsurare, la instituția în care urmează să fie efectuată constatarea tehnico-științifică, în termen de 5 zile lucrătoare de la emiterea raportului verificării metrologice de expertiză.

Aderent, pct. 170 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice prescrie că, în cazul în care operatorul de rețea consideră că, consumatorul final va întreprinde măsuri care pot duce la înlăturarea dovezilor prin care se poate demonstra violarea sigiliilor operatorului de rețea sau faptul intervenției în echipamentul de măsurare, operatorul de rețea este în drept să ceară efectuarea constatării tehnico-științifice în ziua depistării violării sigiliilor operatorului de rețea sau a intervenției în echipamentul de măsurare, cu participarea nemijlocită a părților. În cazul în care consumatorul final refuză să participe la efectuarea constatării tehnico-științifice, fapt indicat în actul de demontare a echipamentului de măsurare, operatorul de rețea va prezenta unilateral echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate, ambalate și sigilate, pentru a fi prezentate la instituția care efectuează constatări tehnico-științifice. Ulterior, raportul constatării tehnico-științifice, precum și echipamentul de măsurare și fostele sigilii aplicate, vor fi transmise de operatorul de rețea furnizorului, în termen de cel mult 5 zile calendaristice, de la intrarea în posesie.

Așadar, coroborând normele legale precitate, Colegiul ajunge la concluzia că prima instanță just a reținut că, constatarea tehnico-științifică nr.171 întocmită de Direcția securitate informațională și a documentelor a întreprinderii de stat „CRIS „Registru” la 22 iulie 2016 a fost efectuată cu derogare de la normele legale. Or sigila operatorului de rețea nr. 3533508 demontată, împachetată în sacoșă și sigilată cu sigila nr. 3758298 și anexată la actul administrativ supus examenului legalității nu a fost transmisă, consumatorului final pentru a fi efectuată constatarea tehnico-științifică aleasă de către ultimul, așa după cum stipulează Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice.

La acest capitol, urmează a fi reiterat faptul că pct. 167 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice stipulează că ... personalul operatorului de rețea împachetează echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate într-o sacoșă proprie, aplică sigiliul la sacoșă și prezintă echipamentul de măsurare consumatorului final pentru a fi prezentat la constatarea tehnico-științifică, în termen de 15 zile calendaristice

Subsecvent acestei norme, pct. 169 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice consemnează că, în cazul în care consumatorul final nu prezintă echipamentul de măsurare, sigilat și/sau sigiliile aplicate echipamentului de măsurare, la constatarea tehnico-științifică sau dacă se constată că sigiliile aplicate sacoșei în care a fost împachetat echipamentul de măsurare sunt violate, sau dacă sacoșa în care a fost împachetat echipamentul de măsurare este deteriorată, operatorul

de rețea informează despre acest fapt furnizorul, iar furnizorul este în drept să aplice față de consumatorul final prevederile pct. 93 – pct. 96 din prezentul Regulament.

Astfel, din sensul autentic al normelor legale indicate supra se înțelege univoc că, demontarea echipamentului de măsurare și/sau sigiliilor aplicate pentru ca acesta să fie prezentat la constatare tehnico-științifică se efectuează de către personalul operatorului de rețea în prezența consumatorului final. Astfel, după demontare, personalul operatorului de rețea împachetează echipamentul de măsurare și/sau sigiliile aplicate într-o sacoșă proprie, aplică sigiliul la sacoșă și prezintă echipamentul de măsurare consumatorului final, iar acesta din urmă având obligația de a-l prezentat la constatarea tehnico-științifică în termen de 15 zile calendaristice.

Conjunctura dată evidențiază caracterul lipsit de substanță a concluziei instanței de apel precum că „prevederile pct. 167 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice se referă la expertizarea sigiliilor împreună cu echipamentul de măsurare”.

În acest sens, instanța de recurs evocă faptul că sintagma „și/sau” din conținutul pct. 167 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice face o distincție și enumeră obiectele care sunt supuse demontării pentru ca acesta să fie prezentat la constatare tehnico-științifică. Așadar, sub incidența acestei norme legale cad atât echipamentul de măsurare, nemijlocit, fără sigiliu; cât și echipamentul de măsurare și sigiliile aplicate, adică echipamentul de măsurare împreună cu sigiliile aplicate; precum și sigiliile separat echipamentului de măsurare.

În această ordine Colegiul ajunge la concluzia că instanța de apel eronat a conchis că, consumatorului i se înmânează pentru expertizare doar contorul cu sigiliile, iar în speță s-a demontat doar un sigiliu și conectorul deteriorat, unde a avut loc intervenția, nu și echipamentul de măsurare, motiv pentru care în speță nu sunt aplicabile dispozițiile pct. 167 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice.

La fel, instanța de recurs opinează ca fiind injustă concluzia instanței de apel precum că „... prima instanță greșit a concluzionat că constatarea tehnico-științifică nr.171 întocmită de Direcția securitate informațională și a documentelor a întreprinderii de stat „CRIS „Registru” la 22 iulie 2016 a fost efectuată cu derogare de la normele legale ... deoarece a fost efectuată peste 5 luni de la depistarea pretensei încălcări, ultimul nefiind înștiințat despre data și ora efectuării cercetării indicate”.

Or, din conținutul constatării tehnico-științifice nr. 171 din 22 iulie 2016 (f.d.66-68) rezultă că această a fost întocmită de Direcția securitate informațională și a documentelor a întreprinderii de stat „CRIS „Registru” la 22 iulie 2016, iar Actul nr. C 033549 de depistare a încălcării clauzelor contractuale datează cu 23 februarie 2016, factura emisă în baza acestui Act fiind din 29 februarie 2016. Prin urmare, este corectă constatarea primei instanțe precum că, constatarea tehnico-științifică nr. 171 din 22 iulie 2016 nu a stat la baza emiterii actului administrativ supus examenului legalității, deoarece a fost efectuat ulterior emiterii acestora.

Deopotrivă, Colegiul notează ca fiind temeinică constatarea primei instanțe precum că, în speță, a fost lezat dreptul consumatorului final Alexandru Rață de a fi prezent și de a participa la efectuarea cercetării tehnico-științifică a echipamentului de măsurare. La caz, se atestă că constatarea tehnico-științifică a fost efectuată la

solicitarea operatorului de rețea, la alegerea acestuia și în lipsa consumatorului final (f.d. 66).

Ba mai mult decât, intimata nu a probat, prin prisma art. 24 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ, faptul că consumatorul Alexandru Rață a înștiințat despre data, ora și locul efectuării cercetării tehnico-științifice a echipamentului de măsurare ridicat în baza Actului nr. C 033549 de depistare a încălcării clauzelor contractuale întocmit la 23 februarie 2016.

Prin urmare, Colegiul conchide că recurentului Alexandru Rață i s-a încălcat dreptul de a fi prezent la efectuarea constatării tehnico-științifice a echipamentului de măsurare, drept garantat de pct. 48 lit. g) din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice.

Cu titlu secundar, instanța de recurs consideră ca fiind corectă aprecierea critică dată de prima instanță înregistrării video efectuate de reprezentanții operatorului de rețea în momentul efectuării verificării echipamentului de măsurare la consumatorul Alexandru Rață, și care a fost prezentată ca probă întru susținerea legalității actelor administrative contestate. Or, secvențele înregistrare video nu atestă momentul examinării vizuale a integrității echipamentului de măsurare și sigiliile aplicate. Mai mult decât atât, din secvențele video se vede cert că, în timpul discuțiilor cu consumatorul Alexandru Rață, unul din reprezentanții operatorului de rețea ținea în mână sigiliul deja demontat.

Totodată, din înregistrarea video cercetată rezultă că sigiliul demontat de reprezentanții operatorului de rețea a fost împachetat și sigilat doar la finele efectuării controlului, deși urma a fi împachetat imediat după demontare în vederea conservării urmelor de manipulare.

Astfel, este pus la îndoială faptul că sigiliul operatorului de rețea nr.3533508 a fost manipulat anume prin acțiunile consumatorului final.

În altă ordine de idei, din secvența video înregistrată rezultă faptul că toate firele din contor erau scoase, reprezentanții operatorului de rețea efectuând verificări în vederea stabilirii unde a fost întrerupt firul „zero”, iar în ultima secvență, în care reprezentanții pârâtului au restabilit schema de evidență, la începutul procedurii toate firele erau conectate la contor. Totodată, din secvențele video nu se reține momentul în care și cum au stabilit reprezentanții operatorului de rețea unde de fapt a fost întrerupt firul „zero”.

Astfel, se certifică ilegalitatea actelor administrative supuse examenului legalității, și anume a Actului nr. C 033549 de depistare a încălcării clauzelor contractuale întocmit de către reprezentanții ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL la 23 februarie 2016 și ilegalitatea Deciziei cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale emisă de ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL la 29 februarie 2016.

Prin urmare, Colegiul ajunge la concluzia că soluția instanței de apel se bazează pe neelucidarea tuturor circumstanțelor relevante speței și interpretare eronată a cadrului legal normativ legale ce guvernează litigiul, circumstanță ce a generat adoptarea unei soluții greșite.

La acest capitol, instanța de recurs evidențiază că motivarea este un element esențial al hotărârii judecătorești, o puternică garanție a imparțialității judecătorului și a calității actului de justiție, precum și o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanța superioară a atribuțiilor de control judiciar de legalitate și temeinicie.

Obligativitatea motivării hotărârilor judecătorești constituie o condiție a procesului echitabil, exigență a art. 239 din Codul de procedură civilă și art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Distinct justificărilor expuse supra, instanța de recurs învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (*Boldea împotriva României* din 15 februarie 2007, paragraful 29; *Van den Hurk împotriva Olandei* din 19 aprilie 1994, paragraful 61). Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (*Boldea împotriva României* din 15 februarie 2007, paragraful 29; *Helle împotriva Finlandei* din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (*Hirvisaari împotriva Finlandei*).

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 din CEDO (*Hiro Balani vs. Spania*).

CtEDO în practica sa constantă a menționat că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (*Artico împotriva Italiei*), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (*Perez împotriva Franței, Van der Hurk împotriva Olandei*).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (*Kaufland împotriva Belgiei*).

Prin urmare, conținutul hotărârii judecătorești trebuie să cuprindă examinarea chestiunilor în fapt și în drept, dispozițiile legale aplicabile raportului juridic dedus judecății, care în final au format convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată.

Astfel, instanța asigurând securitatea juridică ce garantează previzibilitatea atât a conținutului regulii de drept cât și a aplicării sale.

Cu titlu de consecință, ținând cont de memoriul expus supra, sub aspectul concluziilor enunțate, Colegiul apreciază ca fiind juste concluziile primei instanțe cu privire la temeinicia acțiunii civile și ilegalitatea Actului nr. C 033549 de depistare a încălcării clauzelor contractuale întocmit de către reprezentanții ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL la 23 februarie 2016 și ilegalitatea Deciziei cu privire la stabilirea încălcării clauzelor contractuale emisă de ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL la 29 februarie 2016.

Din considerentele menționate, și având în vedere că, argumentele invocate de reprezentantul lui Alexandru Rață, avocatul Igor Stratan și-au găsit confirmare, iar instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate, interpretarea eronată a cadrului legal incident speței și neelucidarea tuturor circumstanțelor pertinente speței, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului, casării deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017 și menținerii hotărârii Judecătoriei Strășeni (sediul Central) din 03 mai 2017.

În conformitate cu art. 24 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, art.445 alin. (1) lit. f) și art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

A admite recursul declarat reprezentantul lui Alexandru Rață, avocatul Igor Stratan împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017.

A casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2017 și a menține hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Central) din 03 mai 2017 adoptate în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Rață împotriva întreprinderii cu capital străin „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” societate cu răspundere limitată cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Nina Vascan